Šifra kandidata:

Državni izpitni center

P 2 5 0 F 1 0 1 1 2

PREDMATURITETNI PREIZKUS

KEMIJA

Izpitna pola 2

Sreda, 5. marec 2025 / 100 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik ter numerično žepno računalo brez grafičnega zaslona in možnosti simbolnega računanja.
Kandidat dobi konceptni list. Priloga s periodnim sistemom in naborom definicijskih enačb in konstant je na perforiranem listu, ki ga kandidat pazljivo iztrga.

POKLICNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite oziroma vpišite svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani in na konceptni list.

Izpitna pola vsebuje 15 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli. Pri reševanju uporabite relativne atomske mase elementov iz periodnega sistema v prilogi.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom in jih vpisujte v izpitno polo v za to predvideni prostor. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami. Osnutki rešitev, ki jih lahko naredite na konceptni list, se pri ocenjevanju ne upoštevajo.

Pri reševanju računskih nalog mora biti jasno in korektno predstavljena pot do rezultata z vsemi vmesnimi računi in sklepi. Če ste nalogo reševali na več načinov, jasno označite, katero rešitev naj ocenjevalec oceni.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani, od tega 3 prazne.

© Državni izpitni center
Vse pravice pridržane.

P 2 5 0 F 1 0 1 1 2 0 2

Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia

P 2 5 0 F 1 0 1 1 2 0 3

PERIODNI SISTEM ELEMENTOV

	I 1	II 2											III 13	IV 14	V 15	VI 16	VII 17	VIII 18	
								1 **H** 1,008										2 **He** 4,003	1
2	3 **Li** 6,941	4 **Be** 9,012											5 **B** 10,81	6 **C** 12,01	7 **N** 14,01	8 **O** 16,00	9 **F** 19,00	10 **Ne** 20,18	2
3	11 **Na** 22,99	12 **Mg** 24,31	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13 **Al** 26,98	14 **Si** 28,09	15 **P** 30,97	16 **S** 32,06	17 **Cl** 35,45	18 **Ar** 39,95	3
4	19 **K** 39,10	20 **Ca** 40,08	21 **Sc** 44,96	22 **Ti** 47,87	23 **V** 50,94	24 **Cr** 52,00	25 **Mn** 54,94	26 **Fe** 55,85	27 **Co** 58,93	28 **Ni** 58,69	29 **Cu** 63,55	30 **Zn** 65,38	31 **Ga** 69,72	32 **Ge** 72,63	33 **As** 74,92	34 **Se** 78,96	35 **Br** 79,90	36 **Kr** 83,80	4
5	37 **Rb** 85,47	38 **Sr** 87,62	39 **Y** 88,91	40 **Zr** 91,22	41 **Nb** 92,91	42 **Mo** 95,96	43 **Tc** (98)	44 **Ru** 101,1	45 **Rh** 102,9	46 **Pd** 106,4	47 **Ag** 107,9	48 **Cd** 112,4	49 **In** 114,8	50 **Sn** 118,7	51 **Sb** 121,8	52 **Te** 127,6	53 **I** 126,9	54 **Xe** 131,3	5
6	55 **Cs** 132,9	56 **Ba** 137,3	57 **La** 138,9	72 **Hf** 178,5	73 **Ta** 180,9	74 **W** 183,8	75 **Re** 186,2	76 **Os** 190,2	77 **Ir** 192,2	78 **Pt** 195,1	79 **Au** 197,0	80 **Hg** 200,6	81 **Tl** 204,4	82 **Pb** 207,2	83 **Bi** 209,0	84 **Po** (209)	85 **At** (210)	86 **Rn** (222)	6
7	87 **Fr** (223)	88 **Ra** (226)	89 **Ac** (227)	104 **Rf** (265)	105 **Db** (268)	106 **Sg** (271)	107 **Bh** (270)	108 **Hs** (270)	109 **Mt** (276)	110 **Ds** (281)	111 **Rg** (282)	112 **Cn** (285)	113 **Nh** (284)	114 **Fl** (289)	115 **Mc** (290)	116 **Lv** (293)	117 **Ts** (294)	118 **Og** (294)	7

Lantanoidi	58 **Ce** 140,1	59 **Pr** 140,9	60 **Nd** 144,2	61 **Pm** (145)	62 **Sm** 150,4	63 **Eu** 152,0	64 **Gd** 157,3	65 **Tb** 158,9	66 **Dy** 162,5	67 **Ho** 164,9	68 **Er** 167,3	69 **Tm** 168,9	70 **Yb** 173,0	71 **Lu** 175,0
Aktinoidi	90 **Th** 232,0	91 **Pa** 231,0	92 **U** 238,0	93 **Np** (237)	94 **Pu** (244)	95 **Am** (243)	96 **Cm** (247)	97 **Bk** (247)	98 **Cf** (251)	99 **Es** (252)	100 **Fm** (257)	101 **Md** (258)	102 **No** (259)	103 **Lr** (262)

perforiran list

Konstante

Avogadrova konstanta: $N_A = 6{,}022 \cdot 10^{23}\ \text{mol}^{-1}$

Plinska konstanta: $R = 8{,}314\ \text{kPa L mol}^{-1}\ \text{K}^{-1}$

Faradayeva konstanta: $F = 96500\ \text{As mol}^{-1}$

Ionski produkt vode pri 25 °C: $K_w = 1{,}00 \cdot 10^{-14}$

Obrazci

$$m = \frac{I \cdot t \cdot M}{F \cdot z}$$

$$\left[H_3O^+\right] = \sqrt{K_a \cdot c_a}$$

$$\left[OH^-\right] = \sqrt{K_b \cdot c_b}$$

$$\left[H_3O^+\right] = \sqrt{\frac{K_w \cdot c_s}{K_b}}$$

$$\left[OH^-\right] = \sqrt{\frac{K_w \cdot c_s}{K_a}}$$

1. Snovi so zgrajene iz različnih delcev.

1.1. Katera trditev je pravilna?

A Kalijev ion K^+ in atom kriptona imata enako elektronsko konfiguracijo.

B Izotop klora ^{37}Cl ima v jedru dva protona več kakor izotop klora ^{35}Cl.

C Izotopa bora ^{10}B in ^{11}B imata enako elektronsko konfiguracijo.

D Atom z vrstnim številom 32 ima dvanajst elektronov v d-orbitalah.

(1 točka)

1.2. Napišite formulo delca, ki ima 13 protonov in elektronsko konfiguracijo $1s^2\ 2s^2\ 2p^6$.

Odgovor: _____

(1 točka)

2. Primerjamo tri spojine: BBr_3, NF_3 in SiF_4.

2.1. Katera med danimi spojinami je polarna? Napišite ime te spojine.

Ime spojine: _____

(1 točka)

2.2. Kolikšen je kot med vezmi v spojini SiF_4?

Odgovor: _____

(1 točka)

3. Poimenujte snovi ali zapišite formule navedenih snovi.

Formula snovi	Ime snovi
	dušikov(I) oksid
$Fe_2(SO_3)_3$	
	propilamin
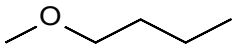	

(2 točki)

4. Uredite enačbo redoks reakcije ter določite oksidanta in element, ki se reducira.

$$__KMnO_4 + __Na_2C_2O_4 + __H_2SO_4 \rightarrow __MnSO_4 + __K_2SO_4 + __CO_2 + __H_2O + __Na_2SO_4$$

Formula reducenta: _____

Element, ki se oksidira: _____

(2 točki)

5. Dopolnite reakcijsko shemo.

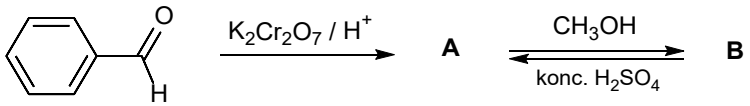

Napišite racionalno ali skeletno formulo glavnih organskih produktov A in B.

	A	B
Racionalna ali skeletna formula spojine		

(2 točki)

6. Pri razpadu 100 g M_2CO_3 na kovinski oksid M_2O in ogljikov dioksid nastane 40,44 g trdne snovi.

6.1. Zapišite enačbo reakcije.

Enačba reakcije: _____

(1 točka)

6.2. Izračunajte molsko maso M_2CO_3.

Račun:

Rezultat: _____

(1 točka)

7. Prikazana je enačba reakcije amonijaka s kisikom:

$4NH_3(g) + 5O_2(g) \rightarrow 4NO(g) + 6H_2O(l)$

7.1. Izračunajte standardno reakcijsko entalpijo, če je standardna tvorbena entalpija:

$\Delta H°_{tv}(NH_3(l)) = -46\ kJ\ mol^{-1}$

$\Delta H°_{tv}(NO(g)) = 90\ kJ\ mol^{-1}$

$\Delta H°_{tv}(H_2O(l)) = -286\ kJ\ mol^{-1}$

Račun:

Rezultat: _____

(1 točka)

7.2. Koliko litrov kisika, merjenega pri temperaturi 20 °C in tlaku 98,5 kPa, potrebujemo za oksidacijo 1,50 mol amonijaka do dušikovega oksida in vode?

Račun:

Rezultat: _____

(1 točka)

8. Naravni kavčuk je polimer 2-metilbuta-1,3-diena.

8.1. V katero vrsto polimerov (glede na vrsto polimerizacije) uvrščamo naravni kavčuk?

Odgovor: _____

(1 točka)

8.2. Kolikšno je povprečno število monomernih enot, če je povprečna molska masa polimera 10200 g mol^{-1}?

Odgovor: _____

(1 točka)

9. Imamo 5,0-odstotno dušikovo(V) kislino z gostoto 1,0256 g mL^{-1} pri 20 °C.

9.1. Izračunajte koncentracijo oksonijevih ionov.

Račun:

Rezultat: _____

(1 točka)

9.2. Izračunajte *p*OH te raztopine.

Račun:

Rezultat: _____

(1 točka)

10. Navedene so spojine vodika z elementi 17. skupine periodnega sistema.

HF HCl HBr HI

10.1. Katera izmed naštetih spojin ima najvišje vrelišče? Svojo izbiro utemeljite.

Odgovor: _____

Utemeljitev: _____

(1 točka)

10.2. Napišite enačbo protolitske reakcije HCl z vodo. Enačbo napišite z agregatnimi stanji.

Enačba reakcije: _____

(1 točka)

11. Najbolj pogost alkohol, s katerim se srečujemo, je etanol.

11.1. Napišite strukturno formulo etanola. Označite vse vezne in nevezne elektronske pare. Nazorno prikažite prostorsko razporeditev vezi okoli atomov.

Odgovor: _____

(2 točki)

11.2. Natančno opredelite vrsto vezi med atomom kisika in atomom vodika v molekuli etanola.

Odgovor: _____

(1 točka)

11.3. Poimenujte prevladujoče privlačne sile med molekulami etanola.

Odgovor: _____

(1 točka)

11.4. Pojasnite, zakaj se pri mešanju etanola in vode volumen raztopine zmanjša.

Odgovor: _____

_____

(1 točka)

11.5. Zakaj z destilacijo zmesi vode in etanola ne moremo pridobiti 100 % etanola?

Odgovor: _____

(1 točka)

12. Napisana je formula esencialne aminokisline treonin.

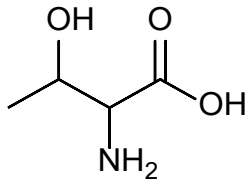

12.1. Napišite ime te spojine po nomenklaturi IUPAC.

Odgovor: _____

(1 točka)

12.2. Napišite število sp^3-hibridiziranih ogljikovih atomov in število sp^2-hibridiziranih ogljikovih atomov v molekuli treonina.

Število sp^3-hibridiziranih ogljikovih atomov: _____

Število sp^2-hibridiziranih ogljikovih atomov: _____

(2 točki)

12.3. Koliko centrov kiralnosti je v molekuli treonina?

Odgovor: _____

(1 točka)

12.4. Koliko optičnih izomerov ima treonin?

Odgovor: _____

(1 točka)

12.5. Zakaj treonin uvrščamo med polarne aminokisline?

Odgovor: _____

(1 točka)

13. V erlenmajerici imamo raztopino kalijevega karbonata s približno koncentracijo 1 mol L^{-1}.

13.1. Platinasto žičko pomočimo v preiskovano raztopino in jo nato vstavimo v plamen. Kaj opazimo?

Odgovor: _____

(1 točka)

13.2. Preiskovano raztopino popolnoma nevtraliziramo s 27,5 mL 0,120 M klorovodikove kisline. Napišite enačbo reakcije, ki poteče, in označite agregatna stanja snovi.

Enačba reakcije: _____

(1 točka)

13.3. Kakšen je pH uporabljene klorovodikove kisline?

Račun:

Rezultat: _____

(1 točka)

13.4. Po dodatku klorovodikove kisline vstavimo gorečo trsko v ustje erlenmajerice (goreča trska se ne dotakne sten erlenmajerice ali reakcijske zmesi). Kaj opazimo?

Odgovor: _____

(1 točka)

13.5. Nastalo zmes kvantitativno prelijemo v izparilnico in odparimo vodo do konstantne mase. Kolikšna je masa snovi v izparilnici?

Rezultat: _____

(2 točki)

14. V posodi imamo ravnotežno plinsko zmes vodika, dušika in amonijaka.

14.1. Napišite enačbo ravnotežne reakcije sinteze amonijaka. Enačbo zapišite z agregatnimi stanji.

Reakcija: _____

(1 točka)

14.2. Napišite izraz za konstanto ravnotežja *K*c amonijaka.

*K*c = _____

(1 točka)

14.3. V posodo z ravnotežno plinsko zmesjo smo pri konstantni temperaturi dodali dušik in počakali, da se je ponovno vzpostavilo ravnotežje. Dopolnite povedi.

Po dodatku dušika se koncentracija amonijaka _____ ,

koncentracija vodika se _____ .

Vrednost konstante ravnotežja se _____ .

(3 točke)

14.4. V katero smer se premakne ravnotežje, če pri sintezi amonijaka povečamo tlak?

Odgovor: _____

(1 točka)

15. Baker lahko izločimo iz raztopine bakrovih(II) soli z elektrolizo.

15.1. Narišite skico preproste elektrolitske celice, poimenujte njene sestavne dele, označite tok elektronov in naboje na elektrodah.

Skica:

(2 točki)

15.2. Imenujte elektrodo, na kateri se izloča baker, in opredelite njeno polariteto.

Odgovor: _____

(1 točka)

15.3. Zapišite enačbo reakcije z agregatnimi stanji na elektrodi, na kateri se izloča baker, in opredelite reakcijo kot oksidacijo oziroma redukcijo.

Enačba reakcije: _____

Vrsta reakcije: _____

(2 točki)

15.4. Kolikšna masa bakra se izloči iz raztopine bakrovih(II) ionov, če skozi celico 2 uri teče električni tok 10 A?

Račun:

Rezultat: _____

(1 točka)

P 2 5 0 F 1 0 1 1 2 1 4

Prazna stran

Prazna stran

P 2 5 0 F 1 0 1 1 2 1 6

Prazna stran